

Voorwoord	2
Inleiding	6
Dualisering benadrukte zorg voor participatie	7
Rol van de burgemeester bij participatie	7
Tien gesprekken over bevorderen van goede participatie	8
In college, raad, organisatie en samenleving	10
Uit elkaar halen verschillende gebieden	10
1 In het college: procesbewaker	11
2 In de raad: proces volgen en educatie bevorderen	13
3 In het ambtelijk apparaat: integraal leren werken, proces gericht	15
4 In de samenleving: verantwoordelijk burgerschap en kijken naar unieke kwaliteiten	19
Alledaagse democratie zelf beleven	20
Vertrouwen in de kracht van de samenleving	21
5 ICT biedt kansen en gevaren	22
Op de keper beschouwd	24
Gezag verdienen met de menselijke maat	24
Op de keper beschouwd	25
Inhoud de schering, proces de inslag	25
Kunstig handwerk	26
Drie soorten burgemeesters: innovator, borger en burgervader	26
Verantwoording over kwaliteit van participatie als prikkel	27
Beweging geven zonder zich te beroepen op regels	29
Aanbevelingen	30
Tips: vertrouwen geven en leren van praktijken van elkaar	31
Vertrouwen in de kracht van burgers en integraal kijken	31
Laatste tip: borging van goede processen en leren van fouten	32
Over de auteur	34
Bijlage	36
Vertrouwen in burgers	37
Bouwstenen voor burgerparticipatie in uw gemeente	37
Bouwstenen voor gemeentelijk participatiebeleid	39
Suggesties voor de gemeenteraden en besturen	39